

Pověřování k výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Legislativní úprava

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Část pátá zákona, §48 – 50
- Dále: část čtvrtá zákona, společná ustanovení, správní delikty, aj.

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů , dovoluje v § 4 odst. 2 písm. d), aby vedle obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů, Ministerstva práce a sociálních věcí a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu **zajišťovaly sociálně-právní ochranu dětí také další právnické a fyzické osoby**, jsou-li výkonem sociálně-právní ochrany dětí pověřeny. Fyzické a právnické osoby mohou sociálně-právní ochranu poskytovat na základě **rozhodnutí o pověření** a v rozsahu, který zákon o SPO umožňuje a který je ve vztahu ke konkrétní pověřené osobě blíže vymezen v rozhodnutí o udělení pověření.
- O pověření k výkonu sociálně-právní ochrany rozhoduje **krajský úřad**, jehož místní příslušnost se řídí místem trvalého pobytu nebo místem sídla žadatele o vydání pověření. Pouze v případě, že žadatel žádá výhradně o pověření ke zřizování a provozování výchovně rekreačních táborů pro děti, rozhoduje o vydání pověření komise pro sociálně-právní ochranu dětí, přičemž žádost o vydání pověření se podává u obce s rozšířenou působností, jejíž starosta komisi pro sociálně-právní ochranu dětí jako zvláštní orgán obce zřídil.

Podmínky pro vydání pověření:

- podání písemné žádosti (tiskopis žádosti o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí je zveřejněn na internetových stránkách MPSV)
- prokázání odborné způsobilosti u všech osob, které budou sociálně právní ochranu přímo poskytovat (tato povinnost platí i pro dobrovolníky, hlídat, zda si osoby v případě nesplnění vzdělání dodělají do 1 roku od započetí přímého poskytování SPO vzdělávací kurz v oblasti péče o rodinu a děti), předložení dokladu o ukončení jejich vzdělání a předložení seznamu jejich dřívějších zaměstnání a dalších pracovních činností

Při posuzování prokázání odborné způsobilosti pověřující orgán sice nemůže požadovat absolvování kurzů určité kvality či určitého obsahu, příp. pouze kurzů akreditovaných, či pořádaných pouze určitými subjekty, zajišťujícími kvalitu takových kurzů apod., nicméně musí trvat vždy na tom, aby bylo bez důvodných pochybností prokázáno alespoň:

- že kurz/-y ve svém součtu skutečně měly rozsah 100 a více hodin,
- příp. též, na kterém místě se kurs či jeho část konaly (jsou-li zde pochybnosti o tom, že vůbec proběhl),
- kdo kurz organizoval,
- kdo kurz lektoroval,
- co bylo obsahem kurzu, aby bylo možno posoudit, že se jedná o kurz v oblasti péče o rodinu a děti.

- bezúhonnost všech fyzických osob, které budou přímo sociálně právní ochranu poskytovat (nově od 1.1.2012 posuzování bezúhonnosti právnických osob - viz dále).
- zajištění odpovídajících hygienických podmínek pro výkon sociálně právní ochrany prokázané posudkem příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,
- vlastnické nebo užívací právo k objektu nebo prostorám, v nichž bude poskytována sociálně právní ochrana, prokázané příslušným dokladem,
- potřebné materiální a technické podmínky pro poskytování sociálně-právní ochrany a provozování zařízení sociálně-právní ochrany,
- předložení výroční zprávy o činnosti a hospodaření, a pokud pověřená osoba nevydává výroční zprávu, předložení jiného dokladu, který obsahuje popis její činnosti a pravidla hospodaření.

- Krajský úřad nebo komise pro sociálně právní ochranu si pro účely rozhodování o vydání pověření musí vyžádat rovněž vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má žadatel trvalý pobyt nebo bydliště, sídlo nebo sídlo organizační složky; v případě, že žadatel vyvíjí činnost ve správním obvodu jiného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, než má trvalý pobyt nebo sídlo, vyžádá si také vyjádření tohoto obecního úřadu. Dožádaný obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen se vyjádřit zejména k dosavadní činnosti žadatele a sdělit poznatky a zkušenosti, které by přispěly k rozhodnutí krajského úřadu nebo komise o žádosti o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.
- Vyjádření se ve většině případů žádá od vedoucího odboru sociálních věcí, v případě však, že se je tento pracovník současně placeným pracovníkem v organizaci, která žádá o vydání pověření, pak je bylo vhodné, domluvit se s tímto konkrétním vedoucím, aby sám navrhl kompetentní osobu, na koho žádost o vyjádření směřovat. Měl by to být však např. jiný vedoucí (např. sociálních služeb apod.).
- Orgán sociálně-právní ochrany, který pověření vydal, vede evidenci pověřených osob a oznamuje MPSV subjekty, kterým bylo pověření uděleno nebo odejmuto. Toto oznámení musí provést do 8 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o vydání pověření nebo jeho odnětí.

Kritéria pro odnětí pověření

Orgán sociálně-právní ochrany, který vydal pověření, je oprávněn (§ 50 odst. 1 zákona o SPO), rozhodnout o odnětí pověření, jestliže pověřená osoba:

- pověřená osoba požádá o zrušení pověření;
- byla pověřené osobě pravomocně uložena sankce za správní delikt uvedený v § 59 až 59k zákona o SPO v případě, že jde o zvláště závažné porušení povinností ;
- pověřená osoba nevykonává činnost, na kterou jí bylo vydáno pověření, a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě neoznámí (§ 49 odst. 8 písm. a) zákona o SPO);
- po oznámení o pozastavení činnosti pověřená osoba do doby 1 roku od tohoto oznámení nezačala znovu vykonávat činnost, na níž jí bylo vydáno pověření, nebo
- byla pověřená osoba pravomocně odsouzena pro trestný čin uvedený v § 49 odst. 6 zákona o SPO.

-
- Pokud bylo pověření odňato z důvodů uvedených v písmenech b) až d), může fyzická nebo právnická osoba znovu požádat o vydání pověření až po dvou letech ode, kdy rozhodnutí o odnětí pověření nabylo právní moci.
 - Plnění povinností, uložených zákonem o PO pověřeným osobám, je propojeno i se sankcemi. Zákon o SPO vymezuje přestupky a správní delikty, jež souvisejí s problematikou výkonu sociálně-právní ochrany pověřenými osobami.

Pravidla kontroly činnosti pověřených osob

- Orgán sociálně-právní ochrany, který pověření vydal, je oprávněn kontrolovat výkon sociálně-právní ochrany dětí pověřenými osobami a pověřená osoba je povinna při kontrole spolupracovat. O provedené kontrole je sepsán protokol. Na provádění kontroly se vztahuje zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Kontrola v oblasti využití státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisu vymezuje mimo jiné rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory.

V rámci zavedení plnohodnotného systému finanční kontroly v oblasti poskytování státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) doporučujeme:

1. Stanovit pro ZDVOP jasná pravidla využití státního příspěvku. Zřizovatel je povinen využít státní příspěvek pouze pro ZDVOP, zejména k zajištění potřeb dětí umístěných v daném zařízení, ale také na provoz a údržbu zařízení, případně vybavení objektu novým nábytkem, textiliemi, potřebami, apod.

- U ZDVOP, která zřizovatel provozuje v objektech společně i s jinými zařízeními (zdravotnickými, školskými, sociálně-právní ochrany), je zapotřebí stanovit procentuální podíl zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na financování celkových nákladů na energie a provoz daného objektu, případně na mzdových nákladech zaměstnanců, kteří vedle péče o děti v režimu zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona č. 359/1999 Sb. vykonávají v zařízení i další činnosti podle jiných právních předpisů nebo kteří v zařízení zajišťují administrativní, pomocné a servisní práce (např. personalisté, účetní, pracovníci hospodářské správy, údržby, úklidu, ostrahy apod.). Tento podíl pak lze financovat ze státního příspěvku. Státní příspěvek slouží k financování jen těch nákladů, které přímo souvisí s provozem zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, na činnosti jiných zařízení státní příspěvek použit být nesmí.
2. V rámci výkonu veřejnosprávní kontroly doporučujeme vyžadovat jednou za půl roku zprávu zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc o hospodaření se státním příspěvkem. Zpráva by měla obsahovat vyúčtování státního příspěvku za každý měsíc, tedy v jaké výši byl státní příspěvek v daném měsíci poskytnut a na co byl použit (včetně kopií dokladů prokazujících vynaložení daných finančních prostředků).
- Kraj by měl pak ideálně jednou ročně vykonat v souladu se zákonem o finanční kontrole veřejnosprávní kontrolu na místě přímo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, aby zjistil skutečný stav využití státního příspěvku a dodržování zákonných norem, a zároveň prověřil přiměřenost a účinnost systémů finanční kontroly.

Aktuální otázky v oblasti pověřování fyzických a právnických osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Posuzování hygienických podmínek

Došlo k podstatným změnám a rovněž ke sjednocení v postupu krajských hygienických stanic nebo jejich poboček jako příslušných orgánů ochrany veřejného zdraví při posuzování hygienických podmínek pro účely pověřování fyzických a právnických osob k výkonu sociálně-právní ochrany dětí.

Na základě aktuálního stanoviska Ministerstva zdravotnictví ze dne 14. 9. 2011 je současný stav takový, že krajské hygienické stanice:

- jsou příslušné k vydávání závazných stanovisek o splnění hygienických podmínek **pouze v rámci správního řízení o vydání pověření nebo o změně vydaného pověření** k výkonu sociálně-právní ochrany dětí;

- v rámci správního řízení o vydání nebo změně pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí jsou příslušné vydávat závazné stanovisko (posudek) **výlučně v těch případech, kdy se jedná o pověření ve vztahu ke zřizování a provozování zařízení sociálně-právní ochrany dětí uvedených v § 39 odst. 1 písm. b), c) a d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí**, tj. zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a výchovně rekreačních táborů; důvodem je skutečnost, že pouze pro tato zařízení jsou stanoveny konkrétní a závazné hygienické požadavky v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a v prováděcí vyhlášce č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých; ve vztahu k jiným činnostem podle § 48 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., ke kterým je možné vydat pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, nemůže krajská hygienická stanice vydat závazné stanovisko (posudek) o splnění hygienických podmínek a krajský úřad tudíž nemůže v těchto případech posudek krajské hygienické stanice vyžadovat;
- nejsou příslušné vydávat závazná stanoviska (posudky) v případech, kdy dochází jen **ke změně místa výkonu sociálně-právní ochrany dětí** pověřenou osobou, ale nemění se věcný rozsah poskytované sociálně-právní ochrany dětí, tj. nedochází ke změně okruhu činností, ke kterým bylo pověření vydáno; v těchto případech není vedeno krajským úřadem žádné správní řízení ve věci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí a pověřená osoba pouze oznamuje krajskému úřadu změnu místa poskytování sociálně-právní ochrany dětí

Posuzování bezúhonnosti právnických osob

- Od 1. 1. 2012 nabyly účinnosti zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, a doprovodný zákon č. 420/2011 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.
- V části šestnácté zákona č. 420/2011 Sb. je obsažena rovněž novelizace zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Nově je podmínkou pro vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí nejen ověření bezúhonnosti všech fyzických osob, které budou přímo poskytovat sociálně-právní ochranu, ale rovněž ověření bezúhonnosti právnické osoby, která hodlá vykonávat sociálně-právní ochranu dětí a žádá o vydání pověření (§ 48 odst. 2 písm. c) bod 2.).
- **V současné době mohou krajské úřady až do doby zprovoznění elektronické podatelny rejstříku trestů právnických osob zasílat žádosti o výpis z rejstříku trestů právnických osob pouze prostřednictvím datové schránky Rejstříku trestů: vtqabcz.**
- Formulář žádosti o výpis z rejstříku trestů právnických osob ve formátu pdf nebo xls je k dispozici ke stažení na webových stránkách www.justice.cz, odkaz Rejstřík trestů, Evidence rejstříku trestů právnických osob. Žádost bude vyřízena do cca 14 dnů a výpis bude zaslán žadateli do datové schránky, ze které byla žádost doručena.

-
- Od dubna 2012 mají orgány veřejné moci možnost podávat žádosti o výpis nebo opis z rejstříku trestů právnických osob také elektronicky prostřednictvím webových služeb a webového formuláře, ke kterým se bude moci orgán veřejné moci registrovat. Výpis nebo opis z rejstříku trestů právnických osob, které mají přiděleno IČO, bude poté zpracován na počkání a doručen pomocí webových služeb (případně e-mailem v případě webového formuláře).

Zajišťování asistovaného styku s dítětem a náhrada nákladů vzniklých v souvislosti s poskytováním sociálně-právní ochrany

- Asistovaný styk dítěte s rodičem nebo jinou oprávněnou osobou je možné zajišťovat buď bezplatně v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí, anebo za úhradu v rámci výkonu živnostenského podnikání.
- Asistovaný styk lze pokládat za činnost spadající pod definici sociálně-právní ochrany dětí, konkrétně ji můžeme zařadit pod poskytování pomoci rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě nebo pod poskytování nebo zprostředkování poradenství rodičům při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené podle § 11 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.
- Náklady orgánu sociálně-právní ochrany dětí na zajišťování asistovaného styku hradí stát v souladu s § 58 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. prostřednictvím účelové dotace pro obce s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí. Pověřené fyzické a právnické osoby nesmí od rodičů nebo jiných klientů požadovat žádnou úhradu za poskytování asistence při styku s dítětem, neboť podle 58 odst. 3 se sociálně-právní ochrana poskytuje bezplatně, nejde-li o zákonem vymezené výjimky. Fyzické a právnické osoby, které asistovaný styk zajišťují na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, proto musí náklady na tuto činnost pokrývat z vlastních zdrojů nebo z prostředků dotací, grantů, darů, sponzorských příspěvků apod.

Nejčastější zjištění při kontrolách

Porušení zákona ze strany pověřené osoby :

- Porušení § 49 odst. 8 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
Ve spisové dokumentaci není doloženo prodloužení nájemní smlouvy, nebo doložena nová nájemní smlouva.
- Porušení § 49 odst. 8 písm. d) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
Ve spisové dokumentaci nejsou doloženy výroční zprávy o činnosti a hospodaření. Ve spise není doložen ani jiný doklad, který by obsahoval popis činnosti a pravidla hospodaření.
- Porušení § 49 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
Ve spisové dokumentaci není doloženo prokázání odborné způsobilosti u všech osob, které přímo poskytují sociálně-právní ochranu, předložení dokladu o ukončení jejich vzdělání a předložení seznamu jejich dřívějších zaměstnání a dalších pracovních činností.

- Porušení § 49 odst. 7 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Není uzavřena pojistná smlouva přímo pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem sociálně-právní ochrany dětí.

Porušení zákona ze strany orgánu sociálně-právní ochrany, který pověření vydal

- Porušení § 49 odst. 9 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Orgán, který vydal pověření, je povinen sdělovat ministerstvu údaje o tom, kterým fyzickým nebo právnickým osobám bylo pověření vydáno, popřípadě kterým fyzickým nebo právnickým osobám bylo pověření odňato a z jakých důvodů. Tuto povinnost jsou orgány, které vydaly pověření, povinny splnit do 8 dnů ode dne právní moci rozhodnutí o vydání pověření nebo jeho odnětí.

- Porušení odst. 1 § 75 správního řádu. Na vyhotovení rozhodnutí, které je součástí spisu, není vyznačena doložka právní moci.
- Porušení odst. 1 § 75 v souvislosti s odst. 1 § 73 a odst. 1 písm. a) § 40 správního řádu. Na rozhodnutí nesprávně vyznačena právní moc.
- V rozhodnutí je uveden název žadatele o vydání pověření, ale neodpovídá názvu v evidenci občanských sdružení, vedené u Ministerstva vnitra ČR a evidenci ARES (Administrativní registr ekonomických subjektů, který zprostředkovává zobrazení údajů vedených v jednotlivých registrech státní správy).

Pár praktických rad na závěr ☺

- Stránky ve spisech jednotlivých pověřených osob si číslyte a na začátku spisu mějte vždy souhrnný přehled. Číslováním předejdete ztrátě jakéhokoliv dokumentu ze spisu a spis se značně zpřehlední.
- Povinné přílohy k zaměstnancům (životopis, rejstřík apod.) mějte vždy u sebe v jedné složce (v jedněch průsvitných deskách). Není pak třeba dlouze dohledávat, v celém spise, zda osoba doložila potřebný doklad.
- Na začátek celého spisu si dávejte zvýrazněná důležitá data, například – pojistná smlouva končí dne 30.3.2012, pan XXX musí do 1.1.2013 splnit odbornou způsobilost apod. Není ve Vašich silách si všechna data pamatovat a pravidelně procházet všechny spisy s tím, že někdo má doložit prodloužení pojistné smlouvy apod. Tento systém Vám to usnadní.
- V případě, že víte, že pověřená osoba pracuje dobře, kvalitně a její služby jsou evidentně prospěšné, netrvejte striktně na všech administrativních náležitostech pod podmínkou odnětí pověření, v horším případě uložení sankce. Vše se dá vyřešit domluvou a častější urgencí požadovaných náležitostí, než rázně pověření odejmout a pak nemít dostatek kvalitních a potřebných služeb.

Děkuji za pozornost